

N:o 146.

Af herr **G. O. V. Lindgren** i Örebro, om skrifvelse till Konungen
angående upphäfvande af vaccinationstvånget m. m.

Vi hafva en gammal lag af den 29 september 1853, som väl bör anses föråldrad och därför borde afskaffas eller åtminstone förändras.

Jag åsyftar »Kongl. Maj:ts förnyade nådiga reglemente för skyddskoppypningen i riket» af ofvannämnda dato.

Denna lag ålägger »föräldrar, fosterföräldrar och målsmän utan undantag att låta med skyddskoppor ympa, eller, som det vanligen kallas, vaccinera de till deras omvårdnad hörande barn, innan dessa uppnått två års ålder», med risk för uraktlåtenhet häraf att gång på gång blifva dragna inför domstol för att bötfällas, och skola böter »vid bristande tillgång af tjänas på sätt, som särskildt angående dylika böter finnes föreskrifvet».

Denna lag förbjuder barn, som icke blifvit vaccineradt eller haft smittkoppor, att intagas i »allmän skola, läro- eller uppfostringsanstalt».

Denna lag föreskrifver: att vaccination bör ske, »helst medelst ympning från person till person»; således med humaniserad lymfa »från arm till arm».

Denna lag säger, att till ympning skall användas »endast godt vaccinämne, taget af synbart frisk person och af barn, hvars föräldrar icke äro för smittosam sjukdom misstänkte, samt att »Ingen må vägra den, som vaccination förrättat, att af ympad person taga vaccinämne, då sådant finnes erforderligt och med ympningens framgång förenligt». Vågar man dock af en eller annan orsak vägra — så är man äfven därför underkastad böter.

Denna lag föreskrifver vidare, att »Församlingens klockare bör till denna befattning (vaccinatör) företrädesvis ifrågakomma, och må, då han därtill utses, sig densamma icke undandraga».

Man vet sedan gammalt, att »klockarefar han skall allting bestyra», men om han företrädesvis alltid är lämplig som vaccinatör, är väl ej så säkert. I städerna är det vanligen barnmorskor, som utses till denna befattning.

Denna lag bestämmer också, att kommunalnämnden tillkommer att »förelägga och ådöma viten för uraktlåtenhet i fullgörande af föreskrifterna rörande vaccinationen; och må nämnden, där så erfordras, härvid äska kronobetjäningens biträde», hvarjämte lagen vidare säger: »Våre befallningshafvande tillse, att vederbörande polismyndigheter och kronobetjante lämna det biträde, som på dem ankommer, för vaccinationens befrämjande, och vidtaga i öfrigt, för samma ändamål, de åtgärder, hvartill vederbörandes anmälanden i ett eller annat afseende författningsenligt föranleda».

Det anförda torde vara nog för att visa, att denna lag är föråldrad, och det är underligt, att den så länge kunnat äga bestånd under en tid, då den medicinska vetenskapen icke minst på bakteriologiens och därmed sammanhängande områden, desinfektion, isolering, profylax, i allmänhet gjort så stora framsteg.

Det gick väl an, så länge myndigheterna blundade för vaccinationslagens uppfyllande — liksom medvetna om dess olämplighet — hvilket varit fallet under ganska lång tid, men på de senare åren har motsatsen ägt rum, i det herrar provinsialläkare — utan anledning och helt omotiveradt — börjat upplifva den gamla vaccinationslagen, i det de oupphörligt genom myndigheter och polis påmint om vaccination, och då detta ej haft åsyftad verkan, hafva de dragit — i öfrigt laglydige, oförvitliga — föräldrar och målsmän inför domstol, där de gång på gång blifvit bötfällda, om de på grund af samvete och öfvertygelse ej velat underkasta sina barn den enligt många läkares mening hälsofarliga och alltför ofta, särskildt vid ympning från arm till arm med orena instrumenter, högst riskabla vaccinationen.

Undertecknad har en bedröflig erfarenhet i vaccinationsfrågan, i det jag — på min ort — blifvit utsedd som offer för en dylik anmälningsifver. Jag har nämligen blifvit stämd och bötfälld ej mindre än trenne gånger för det jag ej vågat vaccinera en min dotter, född i mars 1896. Saken är så mycket betänkligare, som denna min dotter alltsedan hon föddes varit klen och svag samt ofta sjuk, hvilket jag visat med intyg af min husläkare, doktor Gustaf L. Ribbing, hvilket intyg åtföljer denna motion

som bilaga; men därtill togs ej hänsyn. Förste provinsialläkaren svarade mig personligen: »alla barn skola vaccineras, om de ej äro dödssjuka, *ty lagen bjuder så*». Denna process, som pågått flere år, är ej ännu slut, och ingen vet, huru den slutar; måhända därmed, att polisen förordnas att med våld taga det svaga barnet och bära det bort för att vaccineras, åtföljd af protesterande föräldrar och gråtande syskon. Nå, hvad mer? Den halfsekelgamla föräldrade lagen är uppfylld, och samhället räddadt; men antag, att det svaga barnet genom vaccineringen erhåller en smittosam, obotlig sjukdom, blifver sjukt för hela lifvet eller dör. Hvem skall då stå till ansvar därför? Den frågan kan jag ej besvara. Antag, att föräldrarna försvara sitt barn och göra motstånd. Hvad blir då följden? Antagligen nya stämningar, nya böter, kanske slutligen fängelse. Dessa utsikter äro i sanning upprörande. Det är nog tid på, att denna olämpliga lag upphäves, så mycket mer som koppepidemier så godt som upphört i vårt land.

Man säger: vaccineringen är ej så farlig numera, sedan animal lymfa begagnas. Villigt medgifves, att animal lymfa ej är *så farlig* som humaniserad, då genom den sist nämnda lätt inympas ärftliga och smittosamma sjukdomar, såsom syfilis, tuberkulos, ros, varfeber, eksém etc., men den animala lymfan är farlig i alla fall, enär man med densamma lätt kan inympa tuberkulos — ett af vårt lands svåraste plågoris — och äfven om kalfven, hvaraf ympämnet tages, kan anses frisk, så kan lymfan så lätt förorenas under behandlingen, och man kan ej profva, om lymfan är ren och smittfri eller icke. Dessutom begagnas tyvärr ännu i regel humaniserad lymfa i landsorten — och det tillhör mera undantagen — att animal vaccin mot särskilda kostnader anskaffas, hvartill den fattige ej har råd, men den fattiges hälsa och lif äro ju lika dyrbara som den förmögnes. Må vi ock tänka på den mindre bemedlade, som ej har råd att betala böter, utan måste underkasta sina barn tvångsvaccinering, äfven om det sker mot samvete och öfvertygelse. Må vi äfven tänka på de föräldrar och barn, som lyckats fördröja vaccination, tills barnen — enligt skollagen — måste begynna skolan. Då befinnes skolan stängd för det friska och rödkindade barnet, emedan det är ovaccineradt. Föräldrarna nödgas nu företaga vaccination för att ej försumma rätta tiden för barnets skolgång; så erhåller barnet i sista stund ympgiftet i sin kropp och får då göra sitt inträde i skolan med svullna och ömma armar, allmänt illamående, oro och feber, ett i sanning högst olämpligt inträde och en — minst sagdt — besynnerlig inträdesbiljett. Kan sådant anses lämpligt i tjugonde århundradet? Svaret måste blifva nej, så mycket mer som de vaccinerade barnen ju äro skyddade för koppsmitta under en tid af cirka 7 år enligt den

vanliga åsikten, och löpa alltså ingen risk. Må därför vaccinationen blifva en frivillig sak utan tvång liksom sjukvården. Man tvingar ju icke en sjuk människa att mot sin vilja opereras eller intaga medicin.

Slutligen måste jag ytterligare påpeka det oriktiga och hälsofarliga uti att anförtro vaccinationsgöromålen åt klockare och barnmorskor, som ofta nog äro dels föga utbildade, dels alldeles okunniga i hygieniskt hänseende, hvarför de ofta vaccinera på ett vårdslöst och hälsofarligt sätt, men man kan väl ej begära stort bättre, då till och med kungl. medicinalstyrelsen på tal om att ympämnet förvaras säkrast i glasrör förordar, att »man blåser i ena änden därpå (glasröret), så att ympämnet framtränger genom andra änden, därvid det uppsamlas på en glasskifva eller dylikt».* Man har ännu aldrig hört, att vaccinatörerna undersökas, om de äro friska eller ej; att tuberkelbaciller medfölja och blandas med lymfan vid »blåsningen» för att genast inympas på dem, som skola vaccineras, är enligt professor C. Flügges i Breslau undersökningar ganska troligt, om vaccinatören själf lider af tuberkulos. Jag vet en vaccinatör, som brukade spotta på lymfan ett par gånger, innan den begagnades.

Det borde i lag påbjudas, att, om vaccination skall ske, den måtte få verkställas af endast legitimerade läkare, liksom redan skett i flera länder, såsom England, Tyskland, Österrike, Ungern, Belgien, Italien m. fl. länder. I England och Tyskland måste dessutom sådana läkare genomgå särskild examen i konsten att vaccinera.

Såsom belysande saken och ytterligare motiverande denna motion bifogas rättegångshandlingarna och svaromålen i den förut omnämnda vaccinationsprocessen.

På grund af hvad jag anfört, tager jag mig friheten vördsammast hemställa:

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes vidtaga sådana åtgärder, att vaccinationstvånget måtte blifva afskaffadt, så att vaccination måtte blifva en frivillig sak; samt

att, då vaccination förekommer, därtill måtte få användas endast animal lymfa; äfvensom

att endast legitimerade läkare måtte erhålla rättighet att vaccinera.

Stockholm den 3 mars 1903.

G. O. V. Lindgren.

* Se »Handbok för vaccinatörer, utgifven af kongl. medicinalstyrelsen». Stockholm 1884.

Bilaga 1.

Afskrift.

Utdrag af brottmålsprotokollet, hållet hos rådstufvurätten i Örebro, uti Stadshuset den 10 augusti 1900.

N:o 700.

S. D. Till denna dag hade t. f. stadsfiskalen J. A. Dahllöf, å tjänstens vägnar åklagare, undfått stämning uppå Grosshandlaren G. O. V. Lindgren här i staden, med yrkande, enligt stämningens ordalydelse, att svaranden, som icke fullgjort det af härvarande magistrat den 25 juli 1898 gjorda åläggande, att vid vite af två kronor hafva före den 1 januari 1899 låtit verkställa försummad vaccination å sin den $\frac{22}{3}$ 1896 födda dotter, Dagmar Maria, måtte ådömas utgifva det sålunda försutna vitet.

Vid upprop af målet till handläggning tillstädeskom i åklagarens närvaro svaranden Lindgren personligen.

Hörd öfver åtalet anförde svaranden, att den påbjudna vaccinationen å olika personer kunde hafva mycket olika verkningar samt att svarandens ifrågavarande barn varit mycket krent till hälsan, i anledning hvaraf svaranden, som erhållit del af magistratens i stämningen omnämnda åliggande, icke vågat låta verkställa den påbjudna vaccinationen; anhållande svaranden härefter om en månads uppskof med målet för att medelst företeende af läkareintyg styrka, att vaccinationen i nu förevarande fall icke lämpligen bort äga rum.

Åklagaren yrkade, att svaranden måtte ådömas utgifva försutna vitet samt föreläggas vid fördubbladt vite att till den 1 instundande oktober hafva med framgång låtit vaccinera sitt ifrågavarande barn och inom sagde tid med bevis därom till magistraten inkomma.

Genom afsagdt beslut utsatte rådstufvurätten härefter, med bifall till svarandens begäran, målet att ånyo härstädes förekomma fredagen den

7 instundande september månad kl. tio f. m., då svaranden vid laga påföljd skulle iakttaga inställelse, med sin bevisning försedd.

In fidem

Gustaf Tisell.

Den 7 sept.

S. D. Vid upprop till fortsatt handläggning af det från den 10 nästlidne augusti till denna dag uppskjutna under n:o 700 här ofvan antecknade mål emellan t. f. stadsfiskalen J. A. Dahllöf å tjänstens vägnar, åklagare, och grosshandlaren G. O. V. Lindgren här i staden, svarande, tillstädeskom i närvaro af åklagaren, stadsfiskalen P. Andersson, svaranden Lindgren personligen.

Svaranden anförde, att hans husläkare för honom uppgifvit, att vaccinationen af ett sjukligt barn kunde för detsamma medföra olägenheter; att hans husläkare emellertid hänvisat honom till förste provinsialläkaren för att af denne erhålla det vid förra rättegångstillfället omförmälda intyget, samt att den sistnämnde emellertid för närvarande vore bortrest och icke återkomme till staden förrän den 16 dennes, anhållande svaranden på grund häraf om ytterligare fjorton dagars uppskof med målet, tilläggande svaranden, att barnet, som fortvarande vore ovaccineradt, vore mycket klen till hälsan.

Åklagaren förmälde sig icke vilja bestrida det begärda uppskofvet, men anhöll, att svaranden måtte meddelas föreläggande att sin talan slutligt utföra.

Efter öfverläggning utsatte rådstufvurätten den fortsatta handläggningen af målet att ånyo härstädes förekomma fredagen den 21 innevarande september kl. tio f. m., då parterna skulle komma tillstädes, svaranden beredd att anföra och styrka allt hvad han i målet aktade nödigt, vid äfventyr att vidare uppskof för sådant ändamål honom icke beviljades.

In fidem

Gustaf Tisell.

Den 21 sept.

S. D. Vid upprop till fortsatt handläggning af det från den 7 innevarande september till denna dag uppskjutna, under n:o 776 här ofvan antecknade mål, emellan stadsfiskalen P. E. Andersson å tjänstens vägnar, åklagare, och grosshandlaren G. O. V. Lindgren, svarande, angående ansvar, tillstädeskom i närvaro af åklagaren svaranden Lindgren personligen.

Svaranden Lindgren hänförde sig till innehållet i ett så lydande läkarebetyg:

»Att grosshandlaren G. O. V. Lindgrens 4 1/2-åriga dotter Dagmar har af naturen en klen och nervös konstitution, att hon under de två första åren ofta varit besvärad af tarmkatarr (en sommar af mycket allvarsam art), att hon de senare 2 åren haft dels dubbelsidig, dels ensidig perforerande akut öroninflammation, att hon alltid haft otillfredsställande aptit och hull, att hon f. n. väger 14,8 kilo, med inner- och ytterkläder, och har 15—20 % för liten hämoglobinhalt, får jag härmed såsom husläkare på grosshandlar Lindgrens begäran upplysningsvis meddela.

Örebro den 20 sept. 1900.

Gustaf L. Ribbing,
Järnvägläkare.

Och anförde svaranden ytterligare, att svaranden besökt förste provinsialläkaren H. Gerell, hvilken emellertid icke besiktigt svarandens flicka, utan allenast yttrat, att, därest hon ej vore dödssjuk, skulle hon vaccineras.

Rätten beslöt härefter att låta öfversända handlingarne i målet till förste provinsialläkaren H. Gerell med anhållande om yttrande i detsamma; och skulle i afbidan på sagda yttrande målets handläggning hvila.

I fidem

Gustaf Tisell.

Den 25 jan. 1901.

S. D. Sedan rådstufvurätten i mål, senast antecknad under n:o 844 i domboken för den 21 september 1900, emellan stadsfiskalen P. E.

Andersson, å tjänstens vägnar åklagare, och grosshandlar G. O. V. Lindgren, svarande, angående ansvar, beslutit att låta öfversända handlingarna i målet till första provinsialläkaren H. Gerell med anhållan om yttrande i anledning af desammas innehåll, så anmäldes nu, att sådant yttrande från Gerell inkommit och hade följande lydelse:

Till Rådstufvurätten i Örebro.

På anmodan af rådstufvurätten i Örebro att afgifva yttrande i mål mellan stadsfiskal P. E. Andersson å tjänstens vägnar och grosshandlar G. O. V. Lindgrens den $^{22}/_3$ 1896 födda dotter Dagmar Maria får jag härmed värdsamt anföra: att de af järnvägläkaren G. L. Ribbing enligt intyg meddelade upplysningar angående Dagmar Maria Lindgrens hälsotillstånd äro af den beskaffenhet, att skyddskoppsympning, med godt ympämne och i öfrigt på rätt sätt verkställd, icke kan anses innebära någon våda för hennes lif eller hälsa; att inga andra omständigheter förekommit eller några sådana skäl förebragts, som kunna innebära någon giltig anledning, hvarför grosshandlar Lindgren skulle vinna befrielse från fullgörande af gällande vaccinationsreglementes föreskrifter, hvilket härmed på heder och samvete intygas.

Örebro den 21 jan. 1901.

H. Gerell,
Förste provinsialläkare.

Härefter utsattes målet att åter förekomma fredagen den 8 instundande februari, då svaranden i åklagarens närvaro skulle vid laga påföljd tillstädeskomma; och skulle svaranden genom åklagarens försorg nu om detta rättens beslut i god tid före sagda dag bevisligen underrättas; hvilket afsades.

In fidem

Gustaf Tisell.

Den 22 februari 1901.

S. D. Vid upprop till fortsatt handläggning af det från den 8 innevarande februari till denna dag uppskjutna under n:o 81 här ofvan i domboken antecknade mål emellan stadsfiskalen P. E. Andersson, å tjänstens vägnar åklagare, och grosshandlar G. O. V. Lindgren, svarande, angående ansvar, tillstädeskom i närvaro af åklagaren svaranden personligen.

Efter föredragning af det utaf förste provinsialläkaren H. Gerell utfärdade utlåtandet anförde svaranden, att han för sin del satte mera värde å det yttrande, som afgifvits utaf hans husläkare, hvilken i nu förevarande fall vore af annan åsikt än förste provinsialläkaren Gerell, samt att enligt svarandens förmenande frågan vore af principiell och stor betydelse; och anhöll svaranden härefter om ytterligare 14 dagars uppskof med målet för att blifva i tillfälle att närmare yttra sig med anledning af förste provinsialläkaren Gerells utlåtande, samt för att ytterligare rådföra sig med läkare.

Åklagaren hade ej något att emot det begärda uppskofvet erinra. Rådstufvurätten utsatte härefter genom afsagdt beslut och med bifall till svarandens begäran målet att ånyo härstädes förekomma fredagen den 8 instundande mars månad kl. 10 f. m., då parterna på upprop vid laga påföljd skulle iakttaga inställelse.

In fidem

Gustaf Tisell.

Den 8 mars 1901.

S. D. Vid upprop till fortsatt handläggning af det från den 22 nästlidne februari till denna dag uppskjutna under n:o 132 här ofvan antecknade mål mellan stadsfiskalen P. E. Andersson, å tjänstens vägnar åklagare, och grosshandlar G. O. V. Lindgren, svarande, angående ansvar, tillstädeskom i åklagarens närvaro svaranden personligen.

Svaranden hänförde sig till innehållet i en nu ingifven så lydande skrifvelse:

»Till rådhusrätten i Örebro.

Då jag i dag måste afgifva slutligt svar, om jag vill låta vaccinera min snart femåriga dotter Dagmar Maria eller icke, beder jag få ytterligare

betona, hvad jag från början af rättegången sade, nämligen att min uraktlåtenhet att därutinnan uppfylla lagens föreskrifter beror på en välgrundad och fast öfvertygelse, att vaccinationen är icke blott numera onödig och föråldrad, utan hvad värre är skadlig och farlig — i synnerhet då den sker på det vårdslösa sätt, som i allmänhet är brukligt.

Som herr åklagaren sade vid förra rättegångstillfället, att läkarne äro ense om att vaccinering bör ske — hvilket uttalande ej kan bero på annat än att herr åklagaren ej satt sig in i frågan, — så beder jag få anföra några vittnesbörd af läkare, som hysa annan välberättigad åsikt:

Den åldrige och erfarne medicine doktorn A. F. Melander i Stockholm skrifver i sin lilla skrift »Smittkoppor» sidan 14 följande: »Vaccineringens nytta har i senare tider mycket betviflats, och flera utmärkta läkare i Tyskland, England, Ryssland och annorstädes hafva kraftigt opponerat sig däremot. Från naturmedicinsk ståndpunkt bedömdt kan icke tillerkännas vaccinationen något loford för tillskyndad *verklig* nytta, utan i stället måste den stämplas såsom farlig och i sina följder mången gång fördärfligt inverkande på människors lif och hälsa, för hvilken därför bör kraftigt varnas. Detta omdöme öfver vaccinationen måste hvarje tillspord naturläkare afgifva, enär därvid införes i blodet hos den vaccinerade ett mot organismen fientligt ämne, nämligen en i kokoppan afsöndrad giftig varmateria, som naturen och organismen på intet sätt vill härbergera utan med första möjliga genom kraftig reaktion söker tillbakakasta och från sig afsöndra genom huden, men vid mindre lifskraft måste till sin stora skada behålla. Högst sannolikt har den i lag anbefallda och därigenom nödtvungna, till hvarje samhällsmedlem sig sträckande vaccineringen sin dryga andel i den allmänna, alltmer tilltagande, stora sjukligheten och svagheten hos flertalet människor både i stad och på land nu för tiden. Vaccineringen anses på god grund vara hufvudorsaken till det alltmer sig ökande skroffellidandet hos flertalet barn inom alla samhällsklasser. Att svårartade förstörande sjukdomar, såsom syfilis m. fl., ej sällan genom vaccinering transporteras på förut friska personer, därom vittna ojäfvigt mångfaldiga sorgliga händelser. Så t. ex. träffades af mig för flere år sedan en kvinna i Söderköping, hvars ansikte var sönderfrätt af djupa vanställande sår och som hela sitt lif hade måst dragas med oafslåtliga sjukdomslidanden, följder af vaccinering. En läkare här i hufvudstaden miste för några år sedan en förut frisk gosse genom vaccinnens verkningar. Äfven under den nuvarande epidemien (detta skrefs 1874) har man sett flera dylika ledsamma fall i detta hänseende. Vaccinnens skyddande kraft mot äkta koppor, som är mycket osäker och ingalunda hindrar deras uppkomst, måste hufvudsakligen

alltså tillskrifvas en *organismens*, längre eller kortare tid räckande, *sjukliga omstämning med nedsättning och försvagning af dess lifskraft, hvarigenom naturens reaktionsförmåga längre eller kortare tid blifver så försvagad, att den icke är mäktig genomföra någon starkare reningsprocess, såsom koppor m. fl. Det starkare giftet, här det inympade kokoppans var, binder det svagare, äkta naturliga koppämnet, så att naturen icke förmår detsamma lösgöra, alltså icke utrensa organismens sjukdomsämnena genom vanlig koppfeber.* Då sanningens ljus hunnit belysa äfven detta hittills dunkla område, nämligen vaccinationens rätta art och beskaffenhet, hvarför under senare tid flere utmärkta läkare på skilda platser arbeta med tal och skrift, så skall helt säkert det nu i flera länder och äfven härstädes gällande lagbud, som gör vaccineringen obligatorisk, upphävas och åt hvarje samhällsmedlem lämnas frihet att häruti följa sin öfvertygelse.»

Förste stadsläkaren i Stockholm, med. d:r Klas Linroth, numera generaldirektör — som hyllar vaccination — skrifver dock i sin skrift: »Om animal vaccination» sid. 4 följande: »Den sjukdom, som man mest fruktat, är syfilis. Frukten därför är såtillvida berättigad, som fall verkligen förekommit, där berörda sjukdom vid vaccination bibringats den vaccinerade.»

Uti en skrift: »Vetenskapens offer» af Elna Tenow f. Ros finnes följande yttrande sid. XVII:

»Den berömde Uppsalaprofessorn Mesterton redogjorde i Uppsala läkareförenings tidskrift för i stor skala verkställda experiment, därvid man, för att utrona lagarna för *syfilitisk* smittas öfverförande på friska barn, inympat vaccinympa från syfilitiska barn. Sextiosex % af de friska barnen blefvo härigenom syfilitiska.» Af utländska läkares yttrande i denna så synnerligt viktiga fråga beder jag endast få anföra, hvad den framstående doktor Lahmann säger i sin bok »D:r Lahmanns ABC för unga fruar» sid. 91. Han skrifver på tal om vaccinationen följande: »Vaccinationen skall skydda de unga medborgarne mot den svåra koppjsjukdomen. Vi anse vaccineringen hvarken vara nyttig eller ändamålsenlig. Det finns utan tvifvel en hel mängd barn, som icke kunna fördraga den och som efter densamma ofta ganska svårt insjukna. Vaccineringen är ingalunda ett absolut säkert skyddsmedel mot kopporna. Om denna sjukdom förekommer mera sällan än förut, beror det icke därpå, att vaccineringen är så utbredd, utan därpå, att hvarje sådan sjukdom, såsom t. ex. pesten, under tidernas lopp blir mer och mer sällsynt, tills den, åtminstone periodvis, alldeles upphör. Det bästa skyddet emot en ännu möjligen förefintlig fara för kopporna är *ett naturligt lefnadssätt*; detta är icke endast det bästa skyddet mot kopporna,

utan äfven emot hvarje annan sjukdom öfverhufvud. Om man göres uppmärksam därpå, att hos några af våra grannfolk, hos hvilka vaccinations-tvånget icke existerar, kopporna ofta förekomma, så kan man göra den invändningen, att hos just dessa nationer de enklaste grunderna för hygien, renlighet och kroppens vård ej följas. Detta och icke »bristande vaccination» är orsaken till att kopporna långsammare upphöra hos dem än hos oss. Den så kallade preventiv- eller skyddsympningen hos får och nötkreatur, som af liknande orsak som vaccineringen hos människan någon tid utöfvats som förment skydd emot mjältbrand etc., har snart blifvit ansedd för skadlig och förkastats. Det är att hoppas, att äfven vaccineringen hos människor efter längre eller kortare tid skall upphöra. *Åtminstone borde man upphäfva vaccinationstvånget*, som ofta utgör ett samvetstväng för såväl föräldrar som läkare. Vaccinationstvånget är en förordning, som i sig själf innesluter en uppfordran till öfverträdelse. Ty hvem vill väl kasta sten på den moder, som kanske nyligen i följd af någon vaccinationssjukdom förlorat ett barn, och som nu sätter alla krafter i rörelse för att skydda sina öfriga barn för samma öde genom att kringgå vaccineringen, vaccinationsförordningen? Det betviflas ej heller af vännerna till vaccinations-tvånget, att, *om alla de penningar och all den möda, som erfordras för genomförandet af vaccinationstvånget, offrades på den offentliga och privata hälsovården, om man för dessa medel skaffade folket kunskaper, bad, offentliga trädgårdar, god näring åt de fattiga etc.*, då skulle kopporna och andra farsoter ännu fortare försvinna. Men allt detta är tillsvidare blott en from önskan. Måtte läsaren göra sitt till, att denna önskan må blifva verklighet.» Vidare säger samme läkare: »Låt aldrig vaccinera ditt barn, om det är sjukt eller svagt, själfva lagen påbjuder det icke.» Medicine och filosofie doktor Henrik Berg i Stockholm — specialist i lungsjukdomar och barnsjukdomar — skrifver i sin bok: »Om barnavård» sid. 247 följande: »Man bör ej låta vaccinera sitt barn, om det är sjukt eller svagt.» — — — —

Jag har dessutom haft samtal med flere läkare, som hysa liknande åsikter, och jag känner flera familjer — däribland läkare, hvars barn efter vaccinationen varit sjuka i årtal efter att före vaccineringen hafva varit friska. Jag känner familjer, hvars barn efter vaccineringen fått de hemskaste hudutslag, och äfven sådana, hvars barn efter svåra lidanden dött, och detta såvidt man kunnat förstå till följd af vaccination, jag är därför öfvertygad om att vårt vaccinationssystem är föråldradt och passar ej i 20:de århundradet — då det heter »desinficiera» och begagna »antiseptiska» medel.

Jag har tänkt på vaccinationsfrågan i mer än 40 år på grund af de förfärliga vaccinationssjukdomar, som jag hörde berättas redan i min barn- dom, och jag vill icke fördölja för rätten, att jag har ytterligare trenne öfveråriga barn — däraf det äldsta är 25 år — som lyckligtvis undsluppit vaccinationen. Jag kallades för cirka 20 år sedan till ett sammanträde, där 3 af stadens läkare sökte förmå mig att vaccinera mitt första barn, sägande att jag annars måste böta betydliga belopp, och då jag förklarade mig hellre villig därtill än låta vaccinera, så sades det mig, att jag möjligen slutligen kunde få fängelse. Jag svarade, att jag måhända ville underkasta mig detta såsom ett offer för en god sak, om jag möjligen därmed kunde bidra till vaccinationstvångets upphörande i vårt kära fosterland. Dessa läkare — af hvilka den ena var provinsiälläkare — voro mycket humana och välvilliga män, som läto saken bero därmed. Jag har genom studier och iakttagelser sökt få min öfvertygelse i denna fråga ändrad, men ju mer jag studerat frågan, ju fastare har min öfvertygelse blifvit, och doktor Ge- relles utlåtande har ej heller kunnat ändra min åsikt, så mycket mer som han ej på min begäran ansett sig behöfva undersöka min dotter utan säger, att »*alla*» barn *skola* vaccineras. om de ej äro dödssjuka; ty lagen bjuder så, »och i sitt utlåtande säger han endast, att vaccinationen af min dotter icke kan *anses* (understruket af mig) innebära någon våda för hennes lif eller hälsa.» — — — — —

— — — — — På grund af hvad jag nu värdsamt anfört måste mitt svar blifva, att jag icke är villig att låta vaccinera min svaga och till hälsan klena dotter, mitt samvete tillåter mig det icke. Jag vågar ej, det är för stor risk, och min hustru är lyckligtvis ense med mig därom; jag underkastar mig hellre böter; och jag kan ej tro, att våra humana och upplysta myndigheter skola förordna om tvångsvaccinering för ett svagt och klent barn mot föräldrarnas vilja. Det är väl att hoppas, att tvångsvacci- nering blir upphäfd med snaraste äfven i vårt land, liksom det skett i flera länder, däribland England, som är vaccinationens uppfinnare doktor Jenners hemland.

Jag ber värdsamt rådhusrätten om benägen ursäkt och öfverseende för min långa skrifvelse och att jag besvärat så mycket i denna sak, som herr åklagaren »anser vara en bagatellfråga»; men jag kan ej dela denna hans åsikt; tvärtom anser jag den vara en för hela mänskligheten ytterst viktig fråga, och jag har velat lämna tydliga skäl för min vägran, på det rätten ej må anse mig vara en trotsig lagöfverträdare, ty jag vill vara laglydig, så långt det är mig möjligt; och jag hoppas rätten bedömer mig mildt och befriar mig från tvångsvaccinering af min lilla dotter, på grund af att hon

är klen och svag, och på grund af doktor Ribbings — — — intyg, äfven om jag enligt lag ej kan befrias från böter. Skulle jag med mitt protesterande mot att vaccinera ett svagt och klent barn därigenom i någon mån kunna bidra till att lagen om tvångsvaccinering upphäfves i vårt kära fosterland, så skulle jag däröfver känna mig lycklig.

Örebro den 8 mars 1901.

Med största högaktning och värdsamhet

G. O. V. Lindgren.

— — — — —
 — — — — —

Åklagaren öfverlämnade härefter målet till rättens pröfning under yrkande om bifall till åtalet samt med hänvisning till att detsamma grundade sig på en ännu gällande författning.

Jämväl svaranden öfverlämnade målet till rättens pröfning; och tillsades, att rådstufvurätten ville däri meddela utslag torsdagen den 4 nästkommande april månad kl. tio f. m.

In fidem

Gustaf Tisell.

Den 4 april 1901.

S. D. Uti det den 8 nästlidne mars senast förehafda, under n:o 168 härofvan antecknade mål emellan stadsfiskalen P. E. Andersson, å tjänstens vägnar åklagare, och grosshandlaren G. O. V. Lindgren, svarande, angående ansvar, skulle antecknas magistratens i målet omförmälda den 25 juli 1898 utfärdade resolution, så lydande:

»*Resolution.*

Efter därom af förste provinsialläkaren i länet gjord anmälan varda, jämlikt magistratens beslut denna dag, föräldrar, målsmän, husbönder eller andra, hvilka hafva häri omförmälda vaccinationspliktige under sin vård

ålagda att jämlikt Kungl. Maj:ts förnyade nådiga reglemente den 29 september 1853 angående skyddskoppypning i riket, vid vite af 2 kronor för enhvar af dem hafva före den 1 jan. 1899 låtit verkställa den uraktlåtna vaccinationen antingen å tid och ställen, som förut blifvit kungjorda i stadens tidningar, eller genom enskild öfverenskommelse med någon af stadens vaccinatriser bestämda, såvida icke genom företedt vaccinationsbevis eller prästbetyg styrkes, att den till vaccinationen kallade varit med framgång ympad eller bevisligen haft smittkoppor.

Örebro stadshus den 25 juli 1898.

På magistratens vägnar:

G. Hagberg.»

Härefter afsades följande efter öfverläggning beslutade

Utslag.

Enär svaranden underlåtit att ställa sig till efterrättelse magistratens jämlikt reglementet den 29 sept. 1853 angående skyddskoppypning gifna föreläggande att före den 1 januari 1899 låta vaccinera sin ifrågavarande dotter, samt svaranden icke genom åberopade intyget af järnvägläkaren Gustaf Ribbing eller annorledes styrkt, att laga hinder mött för verkställande af vaccinationen, pröfvar rådstufvurätten rättvist döma svaranden utgifva det sålunda försutna vitet två kronor, som tillfaller stadens fattigkassa. Beträffande det af åklagaren begärda föreläggande för svaranden vid nytt vite att låta verkställa vaccinationen, finner rådstufvurätten, då det icke tillkommer rådstufvurätten att meddela slikt föreläggande, nämnda yrkande ej föränleda någon rådstufvurättens åtgärd. Ett exemplar af detta utslag öfversändes till förste provinsialläkaren i länet.

(Besvärshänvisning).

In fidem

Gustaf Tisell.

(Härefter följde ny stämning till Rådhusrätten, som ådömde nya böter för uraktlåten vaccinering.)

Bilaga 2.

Afskrift.

Till Konungens befallningshafvande i Örebro län.

Resol.

Sändes magistraten i Örebro, som anmodas att häröfver infordra grosshandlaren G. O. V. Lindgrens förklaring samt därmed jämte remiss-handlingen hit inkomma.

Örebro slott i landskansliet den 26 febr. 1902.

På landshöfdinge-ämbetets vägnar:

A. Lené.

Robert Richter.

Enär grosshandlaren G. O. V. Lindgren i Örebro, hvilken tvenne särskilda gånger af rådstufvurätten i Örebro blifvit ådömd att utgifva försutet vite, för att han vägrat låta vaccinera sin femåriga dotter, Dagmar Maria, fortfarande uraktlåtit att ställa sig till efterrättelse vaccinationsreglementets föreskrifter i berörda hänseende, får jag härmed i egenskap af vaccindepotföreståndare i enlighet med § 23 i detta reglemente hos Konungens befallningshafvande vördsamt anmäla detta förhållande samt anhålla, att bemälda Lindgren vid verkande vite måtte åläggas att före nästkommande 1 juni hafva med skyddskoppor låtit ympa denna sin vaccinationspliktiga dotter samt därom hos pastorsämbetet förete godkänt vaccinationsbevis.

Örebro den 18 februari 1902.

H. Gerell,

förste provinsialläkare, vaccindepotföreståndare.

Resolution.

Grosshandlaren G. O. V. Lindgren förelägges att inom tre veckor härefter till magistraten afgifva yttrande i ärendet och därvid återställa den kommunicerade handlingen.

Örebro den 10 mars 1902.

På magistratens vägnar:

Victor Schneider.

Till Konungens befallningshafvande i Örebro län.

Enär jag, som förut af Örebro rådhusrätt — i följd af förste provinsialläkarens doktor H. Gerells anmälan — blifvit bötfälld 2:ne gånger för uraktlåtenhet att vaccinera min dotter, Dagmar Maria, och af doktor Gerell därefter blifvit anmäld hos Konungens befallningshafvande för samma uraktlåtenhet, med anledning af denna anmälan blifvit af magistraten förelagd att afgifva yttrande i ärendet, så beder jag härmed vördsamt att som förklaring för min uraktlåtenhet att vaccinera min dotter, *dels* få bifoga protokollsutdrag öfver målets behandling vid Örebro rådhusrätt — Bilaga A — och åberopa mitt däri framställda svaromål, *dels* ytterligare få tillägga följande:

På grund af en fast rotad öfvertygelse och många föräldrars och skickliga läkares — i såväl in- som utlandet — erfarenhet är jag af princip motståndare till vaccination i allmänhet och tvångsvaccination i synnerhet. Då man vet, på hvilket ytterst vårdslöst och hälsofarligt sätt vaccinationen skötes af i hygeniskt hänseende *dels* föga utbildade, *dels* alldeles okunniga klockare och barnmorskor, så kan man ej annat än hysa farhågor för och misstroende till hela vaccinationssystemet.

Ett exempel på huru vaccinationen kan handhavas ber jag få anföra:

En framstående högt bildad person här i staden har för mig berättat, att då han såsom student på 1870-talet lät revaccinera sig, vaccinatören

så förfor, att han spottade ett par gånger på lymfan och rörde om med knifven, »på det hon skulle blifva riktigt rar», hvarefter den blef använd; följdén blef en elakartad hudsjukdom öfver armar, axlar och rygg, hvarifrån personen i fråga aldrig blifvit befriad, oaktadt han däremot sökt läkarehjälp. Sådana okunniga vaccinatorer ympa vanligtvis från arm till arm, hvarvid sjukdomar ofta öfverföras från sjuka barn till friska. Föräldrar äro ju ock underkastade böter, om de vägra att låta taga vaccinämne af ympadt barn.

I en skrift »Om animal vaccination» af med. d:r Klas Linroth, Stockholm 1887, dåvarande förste stadsläkare, yttrar d:r Linroth, sid. 8: »I vårt land finnes en massa vaccinatorer, som icke äro läkare, och af dem torde man icke kunna begära, att de med samma säkerhet (som läkare) skola kunna bedöma, om ett barn är så friskt, att vaccin kan tagas därpå», och på sid. 9: »Här i Stockholm har man ofta nog sett omkring 100 barn med sina mödrar samlade på samma rum, en del för att afsynas och lämna vaccin och en del för att blifva vaccinerade».

I Tyskland, England, Österrike, Ungern, Belgien, Italien m. fl. länder får vaccinationen ingalunda skötas på så hälsofarligt och vårdslöst sätt som i vårt land. I dessa länder få endast legitimerade läkare befatta sig med vaccination. I de två förstnämnda länderna måste dessutom sådana läkare genomgå särskild examen i konsten att vaccinera och att uppsamla och konservera vaccin. Och därjämte är åtminstone i Tyskland kontroll och ansvarsbestämmelser stränga. Uti förut anförda skrift läses sid. 12 ur ett anförande af d:r Axel Lamm, följande: »Uti 'Hamburger Nachrichten' har jag läst, att vid en vaccinationsanstalt i Hamburg har det händt, att under föreståndarens frånvaro, då hans två biträden vaccinerade åtskilliga barn, ett af dessa skall hafva fått syfilis, till följd hvaraf föreståndaren blef dömd till fängelse.» Af denna notis finner man — utom det att syfilis kan inympas med vaccin — att i Tyskland är det strängt straff för dylika förseelser, och ehuru å ena sidan den omnämnde dömdé föreståndaren kanske hade bra liten skuld till olyckan, enär syfilis ofta är omöjlig att upptäcka, så kan man å andra sidan med anledning af sådant meddelande från utlandet fråga sig, om någon som helst kontroll från läkares sida hos oss tryggar för dylika händelsers förekommande, där man blott behöfver vara klockare eller barnmorska för att anses kompetent att sköta vaccinationsgöromålen. Då man tänker på detta förhållande, kan man ej undra på att hela vaccinationssystemet har uppväckt många tänkande människors farhågor och misstro, och det är förvånande, att det fått fortgå på det sättet ända intill vår tid. Kungl. medicinalstyrelsen är ju

ej heller nöjd med den nuvarande ställningen. Redan 1894 skrifver nämnda styrelse härom i sin motivering till det »Förslag till förnyadt nådigt reglemente för skyddskoppypningen i riket jämte motivering», som styrelsen till Kungl. Maj:t öfverlämnade, följande:

»För närvarande torde det vara undantagsfall, att läkarne vaccinera andra personer än sådana, som tillhöra familjer, hos hvilka de äro fästade genom årsackord. Ett sådant förhållande vore i flertalet andra länder otänkbart och synes icke heller hos oss böra längre tolereras. — — —

Af läkare framhålles emellertid med rätta, att klockare och barnmorskor, hvilka nu hufvudsakligast handhafva vaccination, svårigen kunna anses äga nödiga förutsättningar för att bedöma, huruvida de barn, från hvilka ympämnet tages, äro friska.

Då nu allmänt erkännes, att vissa sjukdomar kunna med lymfan inympas eller genom infektion af inokulationssnittet eller den brustna pusteln öfverföras, inses lätt för hvilken fara man utsätter den vaccinerade genom inympande af vaccin, som tagits från personer, hvilkas hälsotillstånd man icke känner. — — —

Möjligheten att samtidigt med vaccinämnet äfven sjukdomsfrön kunna inympas i den vaccinerades organism kan ej, såsom förut framhållits, helt och hållet förnekas, och detta har också i alla tider utgjort oppositionens förnämsta vapen mot vaccinationen. Beklagliga fakta föreligga, och som bevisa, att smittas öfverförande kan ske på detta sätt. Mikroskopisk undersökning af lymfan ger oss icke någon klarhet beträffande dess renhet. — — —

Bland de sjukdomar, som inokulerats med vaccin, märkes i främsta rummet syfilis. Trots alla ansträngningar har man allt hittills misslyckats i att mikroskopiskt påvisa syfilissjukdomens smittämne i lymfan. Ännu betänkligare är emellertid, att äfven den sorgfälligaste undersökning af ett barn icke alltid kan med absolut säkerhet skydda läkaren från missgrepp vid ympning från arm till arm, då en hereditär syfilis ofta kan vara latent. Synnerligast i länder och orter, där syfilis är starkare utbredd än hos oss är faran således icke ringa; och för öfrigt kan redan ovissheten vara ägnad att bringa vaccinationen i misskredit. — — —

Farhågor, som stundom uttalas af föräldrar, att sjukdomar kunna genom ympämne från till äfventyrs sjuka barn öfverföras på deras egna,

föranleda onekligen vissa svårigheter för ett allmänt införande af vaccinationen, så länge en dylik fara icke kan förklaras ligga utom möjlighetens gräns. Dessutom torde staten, om den fordrar ett absolut ymptvång, äfven vara pliktig att söka bereda den största möjliga trygghet mot skada till följd af skyddsmedlets användande.»

Så långt kungl. medicinalstyrelsen, och man kunde väl med skäl fråga: »Hvad göres mera vittne behof?» då landets högsta medicinska myndighet yttrar sig på detta sätt, hvaröfver man dock känner sig tacksam; ty sanningen bör ju komma fram. Såväl Kungl. medicinalstyrelsen som — numera — generaldirektören Klas Linroth med flera läkare, som hylla vaccinationen, förorda animal vaccin, men däremot måste dock invändas *dels*, att blott ett fåtal kunna lyckas erhålla sådan, *dels* ock, att någon säkerhet att animal vaccin är smittfri, förefinnes icke, alldenstund framstående vetenskapsmän förklara, att det saknas ett profmedel, hvarmed man skulle kunna pröfva, om en lymfa är skadlig eller oskadlig. Då man vet, huru tuberkulosen härjar i vårt land, kan man ej undgå misstänka, att det är just vaccinationen, som allra mest — och säkrast — sprider denna förfärliga sjukdom bland alla samhällsklasser — och måhända äfven gör oss mottagliga för densamma. Vårt land anses ju ock vara det bäst vaccinerade i hela världen. Jag kan ej undgå att i sammanhang med detta påpeka, huru tuberkulosen finnes i de flesta ladugårdar. Då vetenskapsmännen hunnit undersöka dessa förhållanden, torde vi få veta märkliga, beaktansvärda sanningar.

På tal om animal vaccin yttrar doktor Linroth i ofvannämnda skrift sid 8 följande: »Den enda sjukdom, hvars öfverförande gärna kunde komma i fråga, är tuberkulos, hvilken hos människor uppträder i form af lungsot och hos nötkreatur i form af pärlsot»; och sid. 7: »Antagligen härstamma de s. k. naturliga kokopporna ifrån smittkoppor hos människor. Fordom, då smittkopporna voro så ytterst allmänna i alla länder, torde det väl icke sällan händt, att personer, som mjölkat kor, voro i tillfälle att smitta dem».

Såsom hörande till hufvudfrågan tager jag mig friheten värdsamt anföra några uttalanden af doktor Fredrik Erismann, professor i hygien vid universitetet i Moskva. Han säger i »Hälsovårdslära för alla» öfversatt af professor doktor Robert Tigerstedt, Stockholm 1884, sid. 367: »Enligt nyare undersökningar ser det ut, som om det i själfva verket icke finnes några ursprungliga kokoppor, utan att det, som man hittills kallat så, uppstått genom öfverföring af människokoppor på korna.

För öfrigt är äfven nu för tiden agitationen emot vaccinationen på många ställen mycket stark, och det vore orätt af vetenskapen att ställa sig på sina höga hästar och helt enkelt ignorera densamma — — — — Vidare framhålla vaccinationens motståndare, att vaccinationen ofta verkar skadligt på barnens hälsotillstånd; redan det med själfva vaccinationen för- enade illamåendet vore icke likgiltigt i denna ålder och kunde föranleda djupare störingar; slutligen insjukna och dö barn icke sällan i ros i följd af vaccinationen och intet barn är säkert för att icke genom vaccinlymfan få sig syfilis. Skulle man vara tvungen att erkänna, det dessa inkast emot vaccinationen vore riktiga i hela deras vidd, så vore därmed äfven dess dödsdom uttalad, och tyvärr äro vaccinationens anhängare ännu icke i den ställning, att de på ett öfvertygande sätt skulle kunna tillbakavisa alla af motståndarne gjorda invändningar. Därför har man icke heller hittills lyckats att förena de hvarandra motsatta åsikterna. Det har nämligen visat sig, att hela den statistik öfver kopporna, som vi för närvarande äga, med få undantag, är värdelös och således icke med godt samvete kan användas såsom ett bevis för vaccinationens skyddande förmåga: sifferuppgifterna öfver sjukdoms- och dödsfall i följd af koppor hos vaccinerade och icke- vaccinerade hafva uppenbarligen med stor kriticklöshet användts af vaccina- tionens försvarare.

— — — — —
 Faran för syfilitisk smitta genom vaccinen kan icke förnekas, lika litet som att sådana sorgliga fall verkligen förekomma. Det värsta är, att äfven den mest omsorgsfulla undersökning af den person, från hvilken vaccinen tages, icke alltid skyddar läkaren för misstag (ty syfilis är ju så ofta latent), som alldeles utan hans skuld kunna blifva ödesdigra för de ympade och för honom själf. Denna omständighet är, i synnerhet i de länder och städer, där syfilis är mycket spridd, ytterst fatal, och kunde verkligen bringa hela vaccinationen i misskredit. — — — — —

— — — — — Den från människor hämtade vaccinlymfan besitter den största skyddande kraften, men den är farlig, emedan genom densamma syfilis kan öfverföras.»

Sedan vaccinationsprocessen mot mig blef känd, har jag mottagit många uppmuntrande och sympatiska bref från flera bildade och tänkande föräld- rar, äfvensom från läkare i både in- och utlandet, som hysa samma åsik- ter som jag i vaccinationsfrågan, och torde jag ur dessa skrivelser få an- föra endast följande:

Eu med. doktor i Tyskland skrifver:

»Ber att med anledning af ert principfasta uppträdande i vaccinationsfrågan få, fastän obekant, framföra mina sympatier jämte mina förhoppningar, att ert föredöme skall verka eggande på många.» Och senare skrifver samme läkare: »Jag kan icke underlåta att uttrycka min glada tillfredsställelse öfver att höra, att edert beslut att vägra ympa er lilla flicka icke, såsom af tidningarna framgick, blott föranledts af att hon vore sjuklig utan att det var ett konsekvent fullföljande af en princip, som ni iakttagit äfven med edra andra barn. Som själf far till två små barn och besjälad af samma ifver som ni i denna fråga, gläder jag mig alltid åt hvarje bevis på att äfven icke medicinskt bildade föräldrar finnas, som anse mödan lönt *reflektera* öfver en sådan fråga — till hvad åsikter de nu må komma — och personligen *våga* något för sin åsikt. Därför tillät jag mig skrifva till er. Jag ber att få upplysa om, att här i Tyskland ett stort parti läkare finnes, som med alla medel söker genom riksdagen få ymp-tvånget såsom tvång afskaffadt, fastän hittills utan resultat. Jag har med intresse i Göteborgs Handelstidning följt gången af denna vaccinationsfråga och skulle bli glad få höra, att eder energi i denna sak varit fruktbarande».

En annan läkare i utlandet skrifver följande:

»I Stockholms Dagblad läser jag öfver det mål, som gjorts mot eder i anledning af att ni vågat neka till att låta vaccinera eder lilla dotter. Jag kan ej underlåta att gratulera eder till eder utomordentliga hållning i denna sak och önskar endast, att eder domare är en tänkande man, som ej allenast låter en läkare råda sig utan själf tager sitt förstånd till hjälp, när han sitter till doms öfver eder. Det är glädjande se, att det finnes män i Sverige, som så energiskt åtaga sig sina efterkommandes väl. Äfven jag skulle hellre låta inspärta mig i fängelset, förr än jag lät en så brutal, gemen och skadlig procedur företagas mot mitt eget barn. Och ändå har ni antagligen ej som jag sett de många sorgliga följderna af vaccineringen. Grunda en förening i Sverige mot vaccineringen, uppfordra den upplysta svenska pressen, som ju alltid bryter en lans för allt som är ädelt och för vårt lands och dess innevänares välgång, att upptaga kampen. Underlåt ej att genast genom upprop i tidningarna samla alla omkring eder, som hylla vår åsikt, att vaccineringen är det största af de många medicinens misstag, som erfarenheten och litteraturen förtäljer oss om, och meddela dem, att den olycklige uppfinnaren, en engelsk läkare, själf öppet tillstod, att han misstagit sig, sedan hans egen son dött af följderna af faderns uppfinning.

Svenskarna, världens första kulturfolk, få ej blifva efter andra nationers folk i omskrifna sak; i Tyskland och Österrike finnas tusentals motståndare till den onaturliga vaccinationen, däribland stora vetenskapsmän och många humanitära läkare. Öfvertygad om att ni lyckas, beder jag blifva underrättad om resultatet».

En person i London, som arbetar i sjukvård, skrifver:

»Edert bestämda uppträdande mot vaccinationen har gladt mig mycket; mitt intresse för denna fråga torde ursäkta mitt tilltag att skrifva. Mitt arbete som sjukgymnast har tvingat mig gå in i saken, och har jag kommit till om möjligt ännu starkare åsikt om dess skada.

Betecknande för ställningen här, Jenners hemland, är, att den starkaste regering, nyare England haft, fann sig föranlåten (1898) införa en ny lag, praktiskt görande vaccinationen frivillig; och det ställe, där koppor först komma, är i Glasgow, som ej beröres af denna nya lag, och som länge ansetts för det bäst vaccinerade samhälle i riket.

Det är att hoppas, att många andra skola bli uppmuntrade af Edert uppträdande att åtminstone gå närmare in i frågan».

Af meddelandet i sist anförda bref synes som om vaccinationens kraft att skydda mot kopporna vore mycket tvifvelaktig, och jag tager mig friheten anföra, hvad som yttrades på ett protestmöte i London för ej så länge sedan, nämligen: att af 35 dödsfall i koppor voro 17 af vaccinerade personer, 13 af ovaccinerade och om 5 visste man ej, om de voro vaccinerade eller icke, och under den koppepidemi, som rasade i London för 6 år sedan, voro tre fjärdedelar af de i kopporna aflidna vaccinerade och en fjärdedel ovaccinerade personer eller precis samma förhållanden, som rådde mellan hela antalet vaccinerade och ovaccinerade i London. Staden Leicester, som på sjuttioalet genom fullmäktigebeslut afskaftade vaccinationen inom sitt område, har till och med haft gynnsammare smittkoppsiffra än landets öfriga delar.

På tal om vaccinationsförhållandena i England, kan jag ej underlåta anföra åtskilliga utlåtanden af flere framstående engelska vetenskapsmän, som i öfversättning ur en mig tillsänd skrift lyda:

Vaccineringen utdömd.

Medicine och filosofie doktor Chas Craightons utlåtande:

»Enligt min åsikt erbjuder vaccineringen intet skydd mot kopporna».
(Kungl. vaccineringskommittén, frågan n:o 5,430.)

»Motståndarne till vaccineringshafva bevisat ohållbarheten af en egendomlig vidskepelse».

(Kungl. vaccineringskommittén, frågan n:o 5,126.)

Medicine doktor E. M. Crookshank (London), medl. af Kungl. kirurgiska Institutet, professor i patalogi och bakteriologi vid Kings College i London. (utlåtande.)

»Jag påstår, att det ej finnes något vetenskapligt stöd för vaccinerings och dess användande kommer bestämdt att upphöra».

(bref till Englands förnämsta tidskrift i medicin »The Lancet», 24 maj 1890.)

»Vi sakna ett profmedel, hvarmed vi skulle kunna skilja mellan en lymfa, som är oskadlig och en som är skadlig, så skadlig, att den skulle kunna öfverföra syfilitiskt smittämne».

(Kungl. vaccineringskommittén, frågan N:o 11,119.)

Medicine doktor Geo. Cordwent, vice besiktningsläkare för West Somerset, offentlig vaccinator i tjugu år. (utlåtande.)

»Jag kan ej finna något skäl, hvarför vaccinerings bör användas».

(Kungl. vaccineringskommittén, frågan N:o 12,787.)

Medicine doktor R. Hall., Bakewell, medlem af Kungl. kirurgiska Institutet, f. d. öfvervaccinator och medlem af sundhetsnämnden i Trinidad, författare till »Koppornas patalogi och behandling». (utlåtande.)

Jag har mycket litet förtroende till vaccinerings, till och med i fråga om dess mildring af sjukdomen, och ej det ringaste såsom ett skyddsmedel vid elakartade epidemier. Hvad mig själf beträffar, så ådrog jag mig kopporna knappt sex månader efter en mycket svår revaccinerings.»

(bref dateradt den 8 november 1890.)

Sir J. Simon.

(utlåtande af Londons sundhetsnämnd, vol. i p. 142.)

»För så vidt man kan lita på vetenskapen, kan ingen stad gå fri från epidemisk sjukdom, så vida den ej sätter som första villkor för sin tillvaro renlighet och snygghet.»

Ur samlingen af för parlamentet framlagda offentliga aktstycken.

»Vaccineringen har synbarligen ingen makt öfver epidemiska koppor.»
(Sanitära åtgärder i Indien, vol. XII p. 142.)

Omvaccinering gagnlös.

3,953 omvaccinerade soldater i brittiska armén voro koppsjuka åren 1860—1888, och af dessa dogo 391 af sjukdomen.
(Kungl. Kommittén, rapport 2 p. 278.)

»Trots alla försiktighetsmått, som vidtogos i Kairo, och oaktadt all hänsyn togs till vaccinering och omvaccinering, utbredde sig ändock sjukdomen allt mer och mer.»

Procenten af intagna sjuka var 12,2 och dödsprocenten 1,75 per 1,000.
(Kopporna i brittiska armén i Egypten, rapport från militärläkare för år 1889, p. 190.)

Vaccineringens vådor.

Enligt läkarnes egna utlåtanden hafva 1,069 barn afidit i England och Wales på grund af vaccinering.

(Öfverregistratorns till regeringen ingifna Berättelse för åren 1859—1893.)

Af utländsk litteratur rörande vaccinationen beder jag få omnämna en i England utgifven bok: »Vaccination a delusion» af professor Alfred Russel Wallace, London 1901, samt en tysk bok »Neue Untersuchungen zur Pocken- und Impf-Frage» af Doktor Medicine H. Böing, Berlin 1898. Jag inskränker mig till att endast påpeka dessa intressanta böcker; ty det skulle blifva för vidlyftigt att göra utdrag.

Då jag väl knappast, på grund af hvad jag hittills haft äran anföra, torde af Konungens befallningshafvande kunna befrias från böter för att jag ej vaccinerar min dotter, så länge den föräldrade och efter nutida vetande föga öfverensstämmande lagen af den 29 sept. 1853 ännu äger kraft, — äfven om Konungens befallningshafvande skulle hysa samma åsikt som jag rörande vaccinationen — så beder jag att slutligen få anföra

ännu ett allvarsamt och — som jag hoppas — *laga skäl* för min vägran att vaccinera min lilla dotter, nämligen att hon varit svag och sjuklig allt sedan sin födelse, som synes af min husläkare doktor Ribbings intyg — Bilaga B. —; ty många läkare äro ense om, att *ett svagt eller sjukt barn bör ej vaccineras*, och sunda förnuftet inser ju, att ett sådant barn — för hvilket såväl föräldrar som husläkare hafva ständig oro — icke onödigtvis bör utsättas för ett så farligt experiment som vaccination, hvilket ju alltid — äfven i lyckligaste fall — medför rubbningar i normala hälsotillståndet, såsom feber och kraftnedsättning — och det kan ej annat än förvåna mig, att doktor Gerell bland så många ovaccinerade barn valt just ett till hälsa och kroppskonstitution svagt barn såsom föremål för sin anmälningsifver, och hans vägran att på min begäran åtminstone undersöka min dotter — som vid den tiden var ganska allvarsamt sjuk — under yttrande, som i bilagan A. är anfördt, att »alla barn skola vaccineras, om de ej äro dödssjuka, ty lagen bjuder så» var visst icke ägnadt att ingifva mig förtroende, vare sig till vaccinationens målsmän eller vaccinationen i sin helhet. Doktor Gerell åberopar § 23 i vaccinationsreglementet som stöd för sin begäran, att jag måtte vid »verkande vite» åläggas vaccinera min dotter. Jag beder vördsamt få åberopa samma paragraf för min begäran att blifva fritagen, ej allenast från vidare böter, utan i synnerhet från tvångsvaccinering af min dotter, på grund af att hon — som förut är sagdt, och med läkareintyg visadt — alltsedan sin födelse varit svag och klen till hälsan, ty omskrifne paragraf säger:

»Underlåter, *utan laga förfall*» etc., och svag hälsa, klen kroppskonstitution och sjukdom bör väl anses vara »laga förfall», om något; ty annars kunde man med skäl fråga, hvad som skulle anses vara laga förfall. Jag anhåller ödmjukligen, att Konungens befallningshafvande *icke* måtte döma att mot *föräldrarnes vilja* tvångsvaccinera ett *svagt* och *sjukligt* barn; det vore allt för upprörande, och jag kan ej gärna tänka mig, att kongl. medicinalstyrelsen skulle vilja förordna en sådan åtgärd. Jag hoppas så mycket mera på en befriande dom, som ingen koppepidemi är gängse i hela riket.

Jag beder vördsamt om ursäkt, att mitt infortrade yttrande blifvit vidlyftigt, men såsom ena part i detta vaccinationsmål där vaccinationsdepotföreståndaren — i motsats till hans ärade, humane företrädare — velat drifva saken till sin yttersta spets, har jag ej kunnat annat; jag har

velat tydligen klargöra min ståndpunkt, så mycket mer, som jag är en af representanterna för motståndarne till hela vaccinationssystemet och tvångsvaccinationen i synnerhet, — som dock ej önskar annat, än att vaccinationstvånget blefve upphäfdt hos oss, såsom skett i flera länder, och endast legitimerade läkare erhålla rättighet att vaccinera, ty samvetsgrant tänkande läkare känna vikten och ansvaret i berörda hänseende, hvarom jag beder få anföra några ord, nedskrifna af den bekante läkaren S. A. Hedin, kungl. förste lifmedikus: »Jag har ympat öfver 500 barn i naturliga koppor och 500 gånger varit i ångest för utgången. Ingen läkare af erfarenhet kan frikalla sig från denna bekännelse. Bland det antal, jag ympat, har blott en enda dött, men jag tillstår uppriktigt, att 100:de varit på vägen att blifva ett rof för smittan. Min egen dotter var ibland dem, som med plats undgick faran.» (Hygiea 1896 sid. 571.)

Där ser man skillnad på dem, som förstå hvad det gäller, och sådana, som äro okunniga därom. Jag tillåter mig slutligen uttala den förhoppningen, att vaccinationstvånget snart måtte blifva borttaget i vårt kära fosterland, till fromma för kommande släkten.

Örebro den 6 maj 1902.

Vördsamt

G. O. V. Lindgren.

Bilaga 3.

Afskrift.

Konungens befallningshafvandes i Örebro län utslag i anledning däraf, att förste provinsialläkaren och vaccindepotföreståndaren H. Gerell uti en den 19 februari 1902 hit ingifven skrift anhållit, att, som grosshandlaren G. O. V. Lindgren, hvilken två särskilda gånger af rådstufvurätten i Örebro fällts att utgifva försuttet vite för det han vägrat att låta vaccinera sin femåriga dotter Dagmar Maria, fortfarande uraktlåtit att ställa sig till efterrättelse vaccinationsreglementets föreskrifter i berörda hänseenden, Konungens befallningshafvande måtte, jämlikt 23 § i berörda reglemente, ålägga

Lindgren vid verkande vite att hafva före den 1 juni 1902 med skyddskoppor låtit ympa nämnda sin vaccinationspliktiga dotter samt därom hos pastorsämbetet förete godkänt vaccinationsbevis; öfver hvilken ansökning Lindgren blifvit hörd och i afgifven förklaring yrkat ogillande af ansökningen; hvarefter kungl. medicinalstyrelsen med infordradt yttrande inkommit.

Gifvet Örebro slott i landskansliet den 30 juni 1902.

Konungens befallningshafvande har granskat handlingarna i målet, och aktar, utan afseende å hvad Lindgren i målet invändt, skäligt jämlikt § 23 moment a i kungl. reglementet för skyddskoppymplingen i riket den 29 september 1853 förelägga Lindgren vid 50 kronors vite att inom tre månader efter erhållen del af detta utslag hos pastorsämbetet i Örebro med vederbörligt bevis styrka, att hans nämnda dotter blifvit behörigen vaccinerad.

Den, som med detta utslag icke nöjes, äger att däruti hos Kungl. Maj:t söka ändring genom underdåniga besvär, som före klockan tolf å trettionde dagen efter erhållen del af utslaget, den dag å hvilken delgifvandet skett oräknad, eller, om bestämda dagen inträffar å helgdag, nästa söckendag därefter skola till kungl. ecklesiastikdepartementets expedition ingifvas eller under iakttagande af vederbörlig tid och ordning på eget äfventyr i betaldt bref med allmänna posten insändas, vid hvilka besvär bör vara bilagdt bevis, när utslaget delgafs, och, ifall den klagande icke egenhändigt undertecknat besvären, behörig fullmakt till deras ingifvande: men försummas det, komma besvären ej under pröfning.

Tid och ort som ofvan.

Axel Svedelius.

Robert Richter.